

بازی و اسباب بازی از دیدگاه تربیت اسلامی

نویسندگان: سمانه نهماوندی

سرشناسه	نهایندی، سمانه، ۱۳۶۴-
عنوان و نام پدیدآور	بازی و اسباب بازی از دیدگاه تربیت اسلامی / تألیف سمانه نهایندی.
مشخصات نشر	گرگان: انتشارات نوروزی، ۱۳۹۹.
مشخصات ظاهری	۱۲۶ ص.
شابک	978-622-021052-8
وضعیت فهرست نویسی	قیفا
موضوع	بازی ها -- جنبه های مذهبی -- اسلام Games -- Religious aspects -- Islam
موضوع	اسلام و آموزش و پرورش Islamic education
موضوع	اسباب بازی -- جنبه های مذهبی -- اسلام Toys -- Religious aspects -- Islam
موضوع	بازی های کودکان -- جنبه های روان شناسی
موضوع	Children's games -- Psychological aspects*
رده بندی کنگره	۸/۲۳۲BP
رده بندی دیویی	۶۳۷/۲۹۷
شماره کتابشناسی	۶۱۹۸۷۷۵

بازی و اسباب بازی از دیدگاه تربیت اسلامی

تألیف: سمانه نهایندی

صفحه آرا و طراح جلد: بهار عنایت تبار

نوبت چاپ: اول-۱۳۹۹

مشخصات ظاهری: ۱۲۷ ص

قطع: وزیری

شمارگان: ۱۰۰۰

شماره شابک: ۸-۱۰۵۲-۰۲-۶۲۲-۹۷۸

چاپ و نشر: نوروزی-۰۱۷۳۲۲۴۲۲۵۸

قیمت: ۳۵۰۰۰ تومان

حق چاپ برای نویسنده محفوظ می باشد.

نشانی: گلستان، گرگان، خیابان شهید بهشتی، بازار رضا(ع). ۰۱۷-۳۲۲۴۲۲۵۸

دورنگار: ۰۱۷-۳۲۲۲۰۰۴۷ آدرس الکترونیکی: Entesharate.noruzi@gmail

سایت انتشارات: www.Entesharate-noruzi.com

فهرست مطالب

۹	
۱۱	 مقدمه
۱۲	 بخش اول: کلیات
۱۳	 تعریف و تبیین موضوع
۱۵	 اهمیت و ضرورت موضوع
۱۶	 اهداف تحقیق
۱۸	 کلید واژه‌ها و اصطلاحات کلیدی
۲۱	 پیشینه موضوع
۲۲	 بخش دوم: چیستی شناسی بازی و آثار آن
۲۲	 فصل اول: مفهوم شناسی بازی
۲۲	 الف: تبیین مفهوم بازی
۲۳	 الف-۱: مفهوم و اهمیت بازی از دیدگاه آیات و روایات
۲۷	 الف-۲: نیاز طبیعی و فطری سازنده سرگرمی سالم
۲۸	 الف-۴: سن بازی
۳۰	 الف-۵: آزاد گذاشتن کودک برای بازی و سرگرمی
۳۰	 ب: تعریف و اهمیت بازی از دیدگاه روان‌شناسان غربی و دانشمندان اسلامی
۳۲	 ب-۱: تعریف و اهمیت بازی از دیدگاه روان‌شناسان غربی
۳۴	 ب-۲: تعریف بازی از دیدگاه دانشمندان اسلامی
۳۴	 فصل دوم: آثار مثبت بازی و انواع آن
۳۵	 الف: آثار مثبت بازی
۳۵	 الف: آثار فردی بازی
۳۵	 الف-۱ - بازی و رشد
۳۶	 الف-۲ - رشد جسمانی
۳۷	 الف-۳ - رشد ذهنی و روانی
۳۸	 الف-۴ - رشد عقلانی
۳۹	 الف-۵ - عاطفه
۴۰	 الف-۶ - اخلاق
۴۱	 الف-۷ - رشد زبانی
۴۲	 الف-۲: آثار اجتماعی
۴۳	 الف-۲-۱: ارزش اجتماعی
۴۴	 ب-۲-۲: بازی و آموزش قانون و مقررات
	 ب-۲-۳: بازی و آموزش نقش‌های اجتماعی

۴۴	ب-۲-۴: بازی و کسب آگاهی از جهان خارج
۴۴	الف-۳: ارزش درمانی بازی
۴۵	ب: انواع بازی‌ها و نقش آن‌ها در رشد شخصیت کودک
۴۶	ب-۱: بازی‌های تقلیدی
۴۷	ب-۲: بازی‌های نمایشی
۴۸	ب-۳: بازی‌های نمادی (سمبولیک)
۵۰	ب-۴: بازی‌های تخیلی
۵۲	ب-۵: بازی‌های جسمی
۵۲	ب-۶: بازی‌های آزرشی
۵۵	بخش سوم: بررسی اسباب‌بازی‌های هماهنگ با تربیت اسلامی
۵۶	فصل اول: مفهوم شناسی اسباب‌بازی اهمیت آن
۵۶	الف-۱: تعریف اسباب بازی
۵۶	الف-۲: اهمیت وجود اسباب‌بازی
۵۸	ب: تقسیم بندی اسباب بازی بر اساس سن کودک
۵۸	ب-۱: اسباب‌بازی مناسب از بدو تولد تا یک سالگی
۶۲	ب-۲: اسباب‌بازی‌های مناسب یک سالگی تا دو سالگی
۶۴	ب-۳: اسباب‌بازی‌های مناسب دو تا سه سالگی
۶۶	ب-۴: اسباب بازی‌های مناسب از ۳ الی ۴ سالگی
۶۸	ب-۵: اسباب‌بازی‌های مناسب ۴ تا ۵ سالگی
۶۹	ب-۶: اسباب‌بازی مناسب ۵ تا ۶ سالگی
۷۱	ب-۷: اسباب‌بازی مناسب ۶ تا ۷ سالگی
۷۳	فصل دوم: شناخت انواع اسباب‌بازی‌ها
۷۳	الف: اسباب بازی مفید و مناسب
۷۴	الف-۱: ویژگی‌های اسباب‌بازی مناسب
۷۷	ب: اثرات اسباب‌بازی‌های نامناسب
۷۸	ب-۱: اثرات روحی
۷۸	ب-۱-۱: تهاجم فرهنگی
۷۸	ب-۱-۲: عامل خشونت و پرخاشگری
۷۹	ب-۱-۳: القای ارزش‌های منفی
۷۹	ب-۲: اثرات جسمی
۷۹	ب-۲-۱: بلوغ زودرس
۷۹	ب-۲-۲: سوء تغذیه
۷۹	ب-۲-۳: القای مفاهیم جنسی

۸۰	ب-۲-۴: اختلالات جسمانی
۸۲	ج) مصادیق عروسک‌های نامناسب و ارائه الگو
۸۲	ج-۱: عروسک‌های باری
۸۲	ج-۱-۱: باری و تهاجم فرهنگی
۸۴	ج-۱-۲: باری دینی و قومی
۸۴	ج-۱-۳: فیولا، باری با حجاب
۸۵	ج-۱-۴: باری انتحاری
۸۵	ج-۲: برتر
۸۶	ج-۳: رزانه
۸۶	ج-۴: الگوی عروسکی دارا و سارا، عروسک‌های ملی
۸۹	بخش چهارم: عوامل تأثیرگذار در شکل‌گیری بازی و اسباب‌بازی‌های اسلام
۹۰	الف: نقش خانواده در انتخاب اسباب‌بازی
۹۵	ب: مشارکت والدین در بازی کودک
۹۷	ب-۱: فراهم کردن زمینه مناسب برای بازی کودک
۹۸	ب-۲: نقش والدین در بازی با کودک
۹۹	ب-۲-۱: عطوفت مادری مادر
۱۰۱	ب-۲-۲: نقش پدر
۱۰۲	ج-۱: ناآگاهی
۱۰۲	ج-۲: انعکاس محرومیت‌ها
۱۰۳	ج-۳: کمبود فضای کافی برای بازی
۱۰۳	ج-۴: بی‌حوصلگی والدین
۱۰۵	ج-۵: برداشت نادرست والدین از کثیف کاری
۱۰۹	فصل دوم: عوامل جامعه
۱۰۹	الف) نقش سیاست‌گذاران
۱۰۹	ب) طراحان
۱۱۰	ب-۱: عوامل فردی مؤثر در طراحی
۱۱۰	ب-۱-۱: تأثیر هوش
۱۱۱	ب-۲-۲: جنس
۱۱۲	ب-۲-۳: تأثیر سن
۱۱۳	ب-۲-۴: تأثیر رنگ
۱۱۶	ب-۲: عوامل اجتماعی مؤثر در طراحی
۱۱۶	ب-۲-۱: تأثیر محیط
۱۱۷	ب-۲-۲: فرهنگ جامعه

مقدمه

کودک امانتی است با سرشتی پاک که نزد والدین خویش و جامعه انسانی به امانت گذارده می‌شود و روح و جسم بی‌پیرایه وی پذیرای هر نقشی می‌باشد و این خانواده‌ها و جامعه هستند که سعادت و شقاوت را برای آینده کودک رقم می‌زنند و در سرنوشت او شریک هستند.

پس واضح است که تربیت و پرورش کودکان و سوق دادن به سوی کمال در گرو شناخت دقیق و آگاهی کامل مربیان از تمامی استعدادها و نیروها و زوایای وجودی آنان است و تمامی اقدامات تربیتی منوط به این شناخت کامل می‌باشد و به دلیل ناتوانی انسان در شناخت همه جانبه شخصیت انسان‌ها باید از قوانین الهی که به سرچشمه عصمت و حیانی متصل است استمداد جست، تا در این راه موفق گردید.

اما در سیره‌ی تربیت الهی که توسط انبیاء و معصومین (علیهم‌السلام) ارائه شده است تربیت امری متوالی می‌باشد که از زمان تولد، مرحله‌ای که کودک را در برمی‌گیرد این مراحل تربیتی چنان تبیین گشته که کودک پله پله آن‌ها را طی کند تا به کمال مطلوب برسد و هر یک از این مراحل متأثر از مراحل پیشین می‌باشد به عمیق‌ترین و اساسی‌ترین ارکان اصلی زندگی انسان بالغ، به کیفیت تربیت او در تک تک این مراحل بستگی دارد.

چنانچه ذکر شد یکی از مهم‌ترین مراحل تربیتی زندگی انسان مرحله‌ی کودکی است و یکی از مهم‌ترین راه‌های تربیت در این مرحله استفاده از بازی برای انتقال مفاهیم تربیتی است، اما باید دانست که در ابتدای امر، بازی کردن کودک به منزله و کنش کودک، در برابر عوامل محیطی و بروز استعدادهای نهفته اوست و در انتها در پرورش نیروی ابداع و ابتکار کودک بسیار مؤثر است.

یکی از عوامل تأثیر گذار در پرورش نیروی ابداع و ابتکار کودک در بازی‌ها استفاده از اسباب بازی‌های متنوع و متناسب است که در شکل‌گیری بازی‌های مختلف کاربرد دارند و توجه کودکان را به خود جلب می‌نمایند.

با توجه به اهمیتی که روح انسانی و عوامل مؤثر در تربیت او دارد این پژوهش بر آن است که دیدگاه اسلام را نسبت به بازی و اسباب بازی باز شناسد و برای شناخت دقیق این موضوع این پژوهش در چهار بخش تدوین شده است. با توجه به اهمیتی که روح انسانی و عوامل مؤثر در

تربیت او دارد این پژوهش بر آن است که دیدگاه اسلام را نسبت به بازی و اسباب بازی باز شناسد و برای شناخت دقیق این موضوع این پژوهش در چهار بخش تدوین شده است.

در بخش کلیات به تبیین و ضرورت و پیشینه و اهداف موضوع پژوهش می‌پردازد.

بخش دوم چستی‌شناسی بازی و آثار و انواع آن تبیین شده است که شامل سه فصل مفهوم شناسی بازی و آثار مثبت بازی و فصل سوم انواع بازی می‌باشد، که هر کدام دارای چندین زیر فصل می‌باشند.

بخش سوم بررسی اسباب بازی هماهنگ با تربیت اسلامی می‌باشد که شامل، فصل اول مفهوم شناسی اسباب بازی و اهمیت آن که از دو زیر فصل اهمیت وجود اسباب بازی و تقسیم‌بندی اسباب بازی بر اساس سن کودک تشکیل شده است و فصل دوم شناخت انواع اسباب بازی‌ها و اثرات آن‌ها می‌باشد و زیر فصل‌های آن شامل: ۱. اسباب بازی‌های مفید و مناسب ۲. اثرات اسباب بازی‌های نامناسب.

فصل سوم مصادیق عروسک‌های نامناسب و ارائه الگو می‌باشد و زیر فصل‌های آن را عروسک‌های باریبی، برتر، رزانه، الگوی عروسکی دارای سارا، عروسک‌های ملی تشکیل داده است.

بخش چهارم عوامل تأثیر گذار در شکل‌گیری بازی و اسباب بازی‌های اسلامی می‌باشد که فصل اول آن نقش خانواده در انتخاب اسباب بازی است و فصل دوم مشارکت والدین در بازی کودک است که خود نیز از دو زیر فصل؛ فراهم کردن زمینه مناسب برای بازی کودک و نقش والدین در بازی با کودک تشکیل شده است. زیر فصل سوم دلایل حمایت برخی والدین از بازی کودکان است و شامل زیر فصل‌ها: ناآگاهی، انعکاس محرومیت، نبود فضای کافی برای بازی، بی‌حوصلگی والدین، برداشت نادرست والدین از کثیف کاری می‌باشد.

فصل دوم عامل جامعه می‌باشد که فصل‌های آن عبارتند از: نقش سیاست‌گزاران و طراحان که خود شامل دو زیر فصل: عوامل فردی مؤثر در طراحی و عوامل اجتماعی مؤثر در طراحی است.

امید است که این پژوهش راهی را برای شناخت صحیح از بازی و اسباب بازی‌هایی متناسب با دستورات سازنده و انسان ساز محمدی را برای مسلمان روشن سازد.